

Persbericht

Indië-Herdenking Nijmegen 2017

Maandag 14 augustus 19:00 uur

Raadzaal en binnenplaats (ingang Burchtstraat) Gemeentehuis

Vrij entree

Informatie: 06 460 238 14

Organisatie: PION

Persbericht (kort)

Thema: Achterblijvers en Spijtoptanten

Het Comité Indië-Herdenking Nijmegen heeft dit jaar voor een bijzonder thema gekozen. Een vergeten groep getroffen staat namelijk centraal: de achterblijvers en spijtoptanten in Indonesië. In de nasleep van de Tweede Wereldoorlog en aansluitend de koloniale oorlog moesten de aldaar aanwezige Indische Nederlanders een moeilijke keuze maken: blijven of gaan. Schattingen over de omvang van deze groep lopen uiteen van ruim tienduizend (spijtoptanten) tot wellicht honderdduizend personen waar het de achterblijvers betreft. Een deel had geen keuze omdat de vereiste documenten niet voorhanden waren. Zij zouden een bestaan in de marge van de Indonesische samenleving gaan leiden. Een andere groep koos op de valreep, begin jaren zestig, voor vertrek naar Nederland, na aanvankelijk het staatsburgerschap van de Republiek Indonesië te hebben aangenomen: de zogenaamde spijtoptanten. Hoe de grote wereldgeschiedenis het leven van gewone mensen kan bepalen, en hoe bijzonder de verhalen en belevenissen van deze vergeten groep zijn, zou als ondertitel van de twaalfde herdenking kunnen dienen. Er zijn veel overeenkomsten te vinden met de huidige problematiek rond vluchtelingen.

Op het programma staan voordrachten van betrokkenen en deskundigen. Daaronder de 59 jarige Hilda Breitkopf (Jakarta, 1957) met het zeer persoonlijke relaas van haar en haar familie. Andere sprekers zijn burgemeester Hubert Bruls (welkomstwoord), Karen Portier (ceremonie) en dr. Vilan van de Loo (voordracht). De muzikale omlijsting is in handen van het Salatiga strijkkwartet uit Nijmegen.

Na de bijeenkomst in de raadzaal wordt bij de gedenkplaquette op de Gedeputeerdenplaats één minuut stilte gehouden en worden kransen gelegd. Er is na de ceremonie gelegenheid om gezamenlijk een kopje koffie of thee te nuttigen in de Schepenhof van het Gemeentehuis. De Indië-Herdenking wordt jaarlijks georganiseerd door de Stichting Platform Indische Organisaties Nijmegen en omgeving. Dit jaar is de Herdenking ook weer voorbereid in samenwerking met het door het bestuur van Stichting PION opgerichte Comité Indië-Herdenking Nijmegen. Iedereen die zich verbonden voelt is van harte uitgenodigd om deel te nemen. www.stichtingpion.nl

Persbericht (lang)

Hieronder volgt meer uitgebreide informatie over de belangrijkste sprekers.

1. Spijtoptanten.

Een fragment uit de tekst van Hilda Breitskopf maakt de nijpende situatie van de Indische Nederlanders destijds in Indonesië duidelijk:

“Mijn vader had er na afloop van de oorlog voor gekozen in Indonesië te blijven. Hij was er geboren, opgegroeid en voelde zich er thuis. Hij had aanvankelijk ook wel vertrouwen in de jonge republiek, ook in Soekarno, net als duizenden andere Indo-Europeanen. Ze dachten hun plaats in de samenleving op de een of andere manier te kunnen behouden. Ze voelden zich weliswaar Indische Nederlanders, maar wilden hun thuisland niet inleveren voor Nederland waar ze nooit waren geweest. Dat viel echter tegen. Bij PELNI kreeg hij steeds meer te maken met Indonesische collega's die het niet op Indo-Europeanen hadden begrepen. Hij wilde hogerop, maar kreeg geen kans. Een baan bij een ander bedrijf zat er ook niet in. Overal werd hij geweigerd. Vandaar dat mijn vader maar een uitweg zag: migreren naar Nederland waar zijn zus met haar gezin al woonde. Zijn hart lag in Indonesië, maar door omstandigheden zag hij zich genoodzaakt het land te verlaten. Door de toenemende discriminatie en buitensluiting zag hij geen toekomst meer voor hemzelf en zijn kinderen weggelegd in de voormalige kolonie. “

Hilda Breitkopf (foto: familiearchief)

2. Achterblijvers. Tweede spreker is dr. Vilan van de Loo

Toen Nederlands-Indië de Republiek Indonesië werd, na een jarenlange Japanse bezetting en een koloniale oorlog, gingen veel Indische Nederlanders naar Nederland. Anderen bleven. Waarom? Een deel van hen viel tussen de wal en het schip en raakte in moeilijke omstandigheden. Vilan van de Loo schreef *Familie Gebleven', over de mensen die achterbleven*. Met portretten uit Jakarta, Semarang, Bandung en Surabaya. Ze spreken Nederlands, houden van de koning, zijn Nederlands in hun hart en in elke vezel van hun lichaam, maar hun paspoort is niet Nederlands. Zij bleven in Indonesië omdat ze minderjarig waren ten tijde van de soevereiniteitsoverdracht, omdat ze voor oude familieleden wilden zorgen, omdat ze vertrouwden op het advies van de Nederlandse regering om niet naar Nederland te komen. In vrijwel alle gevallen raakten ze aan de bedelstaf en zijn nu afhankelijk van steun uit Nederland. Slachtoffers van de geschiedenis. Over deze vergeten groep spreekt Vilan van de Loo.

Vilan van de Loo is doctor in de Geesteswetenschappen (Moderne Nederlandse Letterkunde, Universiteit Leiden). Zij schreef onder meer *Indië ongekuist*, maar ook *Melati van Java* (proefschrift), de studie *Johannes 'Pa' van der Steur*, en over de Nijmeegse kruidenvrouw de heruitgave *Kijk in Kloppenburg*. www.vilanvandeloo.nl

Vilan van de Loo (foto: www.vilanvandeloo.nl)

Voor de pers (niet voor publicatie):

Wilt u het volledige programma ontvangen of contact hebben met een of meer van de sprekers, dan kunt u zich in verbinding stellen met ondergetekende. Ook voor beeldmateriaal kunt u bij mij terecht. PION: Peter van Riel telefoon: 06 460 238 14 email: p.van.riel@pelita.nl